

Vendégünk Törökország

2014/04/23 - 2014/05/31

Irodalmi Nobel-díj, 2006

ORHAN PAMUK

A
FEHÉR
VÁR

ULPIUS-HAZ

[1]2014.

április 23. és május 31. között tekinthető meg a modern Törökországot és a modern török irodalom egy-egy darabját bemutató kamarakiállítás az OSZK-ban.

Irodalmi Nobel-díj, 2006

ORHAN PAMUK

A
FEHÉR
VÁR

ULPIUS-HAZ

[1]

Kevesen részesülnek abban az örömben, hogy a modern és klasszikus török irodalmat eredeti nyelven olvassák. Arról hosszas vita folyik, hogy az irodalmi művek fordítása, külföldi kiadása, terjesztése, népszerűsítése mennyire nemzeti, vagy nemzetközi feladat, mindenesetre az utóbbi évtizedekben egyre több különleges, világszínvonalú, sikeres alkotás jelent meg magyar nyelven is. 2014-ben a Budapesti Könyvfesztivál díszvendégeiként köszönti a kortárs török irodalom jeles képviselőit.

Törökország különleges földrajzi fekvése, mintegy választóvonalként való elhelyezkedése az iszlám és a nyugati kultúra között, egykori világbirodalmi szerepe, különleges ízt ad a különböző szerzők regényeinek, novelláinak, egzotikus lírájának. A régi és új szépirodalmi művekben emberi sorsokon keresztül kísérelhetjük nyomon a török történelem alakulásának szeszélyes ívét a mai, huszonegyedik századi modern európai államig.

A török irodalom első írásos emlékei a 8. századból maradtak fenn. Európai irodalmi műfajok csak a 19. század elején honosodtak meg, ezt megelőzően nem írtak klasszikus európai irodalmi műfajokban, a történetírás, népköltészet és a Balassi Bálint lírájára is ható rituális-szimbolikus jellegű díván-költészet járta. A század második felében elindított társadalmi reformok az irodalmi életre is befolyással voltak, megújították az írott nyelvet, és addig nem ismert műfajok jelentek meg.

REŞAT NURİ GÜNTEKİN

Madárka

MAGYAR-TÖRÖK BARÁTI TÁRSASÁG

[2]Az irodalmi fejlődés a Függetlenségi Háború előtti időszakban három fő irányzat köré

szerveződött. Az Új irodalom mozgalom (Tevfik Fikret 1867–1915, Halid Ziya Usakligil 1867–1945) nyugati, elsősorban francia példa alapján próbálta a szellemi életet megújítani. A Jövő hajnala mozgalom követői (Ahmed Hasim 1884–1933, Yakup Kadri Karaosmanoglu 1889–1974) török sajátosságokkal bíró irodalom létrejöttét szorgalmazták, míg a Nemzeti irodalom mozgalom (Halide Edip Adivar 1884–1964, Resat Nuri Güntekin 1889–1956), lényegében nacionalista szellemű irányzat volt.

Az 1923-ban megalakult Török Köztársaság irodalma nem sokban különbözött a Nemzeti irodalom mozgalom törekvéseitől, de felhasználta a török népművészet értékeit és nyugati haladó irányzatokat is. Nagy előrelépést jelentett, hogy Kemal Atatürk eltörölte az arab írást, és bevezette a latin betűs török ábécét. A korszak prózájában a realizmus és naturalizmus dominált, megjelentek az ún. társadalmi és falusi regények (Orhan Kemal, Yasar Kemal). A lírai műfajokban folytatták az oszmán török hagyományokat, virágzott a tradicionális szillabikus költészet. Ezzel a hagyománnyal szakított először a Majakovszkij-követő, Magyarországon is jól ismert Názim Hikmet költő, aki bevezette a szabad verselést a török irodalomba.

[3]A

modern török literatúra erőssége a novella, Török elbeszélők (1974), Van, akit a sólyom karmol meg (2004), 28 török novella (2011) címen jelentek meg magyarul prózai gyűjtemények. A második világháború utáni szocialista Magyarországon főleg a parasztok, munkásemberek elmaradottságáról, kizsákmányolásáról szóló alkotásokat adtak ki. Az elmúlt évtized regényolvasó magyar közönsége a globalizálódó társadalmak ismerősnek tetsző világán kívül az iszlám történelmi múltba visszavezető, izgalmas történeteket is kézbe veheti. A török irodalom nemzetközi elismertségét megerősíti az a tény is, hogy Yasar Kemal többszöris Nobel-díjra jelölték, Orham Pamuk pedig megkapta az irodalmi Nobel-díjat 2006-ban.

Kiadóink nem feledkeztek meg a társadalom kisebb, de legfontosabb rétegének szánt, írt-rajzolt kiadványokról, a gyermekkönyvekről sem. Szellemes, tanulságos, szépséges ifjúsági irodalmi művek, meséskönyvek, népmese-válogatások kerülnek ki török írói műhelyekből, méltó utódaiként Naszreddin Hodzsa történeteinek.

Az Országos Széchényi Könyvtár kamarakiállítással tiszteleg a kortárs török írók és költők művei előtt, bemutatva azt a kis szeletét vendégeink alkotásainak, amelyek a magyar olvasók számára is hozzáférhetőek lettek, amelyek száma reményeink szerint a jövőben is egyre gyarapodik majd.

A kiállítás a könyvtár hetedik szintjén, a katalógustérben tekinthető meg 2014. április 23-tól május 31-ig.

2014/04/30 - 10:48

Forrás webcím: <https://oszk.hu/kiallitasok/torok-irodalom>

Hivatkozások:

[1] <https://oszk.hu/sites/default/files/torokirod-Pamuk.JPG>

[2] <https://oszk.hu/sites/default/files/torokirod-Madarka.JPG>

[3] https://oszk.hu/sites/default/files/torokirod-Isztambuli_fattyu.JPG

[4] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2014>